

(De dalt a baix i d'esquerra a dreta) «Menda lenda» d'A. Hormaechea, «Are you boig, guardia?», d'Agustí Carbonell, «Barrionuevo no es mama el dit» de Juan Rivero, «El Mundial de la pau» de J. M. Arolas, «Victimes infantils», de Koldo Chamorro i «Alzira sota les eagles» de F. Junquera

L'aventura de la fotografia de premsa

Les obres presentades a Foto Pres 83

Fa segles que vivim en una «cultura lingüística», i més concretament en una cultura de la paraula escrita com a mitjà dominant de comunicació. La imatge, base d'una nova «cultura icònica», no ens és encara tan accessible: encara hem d'aprendre a llegir i escriure en imatges.

És cert que les fotos que utilitza la premsa com a mitjà d'informació tenen el caràcter d'un llenguatge específic. Però el llenguatge no és la imatge mateixa, sinó el procés de lectura que se'n fa. És a dir que el

J. ALEXANDRE

llenguatge de la fotografia no és en ell mateix, tal com semblaria, un llenguatge universal: la lectura de la imatge és condicionada per les referències i el marc cultural del lector.

El fotògraf de premsa actual ha deixat de retenir únicament instants de temps, per a evolucionar cap a la realització d'imatges que forcen el receptor a la «lectura». Objectiu final, ja des del temps en què Antonio Cosme i J. Martínez Sánchez van realitzar el reportatge de l'arribada d'Isabel II i Don Francisco de Asís al port de València, primer repor-

El fotògraf de premsa ha evolucionat cap a la realització d'imatges que forcen el receptor a la «lectura».

tatge de fotografia de premsa fet a l'estat. I si aquest objectiu no s'ha cobert plenament, ha estat per falta d'educació visual del lector. I per falta de la mateixa educació en el periodista literari, que tendeix a utilitzar el fotògraf de premsa com a simple instrument per a il·lustrar les seues cròniques. També hi ha el conformisme del fotògraf, que realitza la «foto fàcil» o que no lluita per imposar el seus criteris.

Per fortuna, des de fa alguns anys, la situació comença a canviar. Hom comença a reconèixer la importància real del fo-

tògraf de premsa, a valorar-ne el treball i, cosa més notable, a llegir-ne les imatges. És dins d'aquesta nova valoració del fenomen fotogràfic que cal situar el Premi Foto Pres, convocat per la Caixa de Pensions.

El Premi Foto Pres

Creat el 1982, a imatge del World Press Photo, el Premi és alhora un intent de reunir l'obra dels fotògrafs de premsa de l'estat Espanyol en una exposició itinerant, que promogui aquest camp de la fotografia i en difongui la lectura. El primer any hi van concórrer 683 imatges, obra de cent trenta fotògrafs de premsa. Se'n van seleccionar 198, que formen l'exposició *Fotopres 83*, i que s'han exposat a la Sala de la Caixa de Pensions a València, dins un recorregut itinerant per distintes ciutats. La imatge guanyadora de l'edició del 83 va ser *La Colza*, de Miguel Angel González, de l'Agència Cover. Aquesta imatge no figura al catàleg, i en l'exposició apareix amb el centre de la foto cobert: es tracta d'una de les víctimes de la colza, en braços d'un infermer, i els familiars van demanar que fos retirada la imatge del malalt. Forma part d'una sèrie que van realitzar M. A. González i Quim Llenas sobre

les víctimes de la colza, primer premi dins la secció «societat i política».

L'objectiu, ací, no és la perfecció tècnica, sinó comunicar el sentit d'un fet, d'una presència.

A l'exposició les fotografies es presenten en grandària 50x60 cm, fet que en facilita la visualització, però que perjudica la qualitat de la imatge. No vol dir això que la foto de premsa haja de valorar-se només per la qualitat tècnica: la imatge de premsa és aquell moment decisiu, l'instant precís, o, com en la definició d'Henri Cartier-Bresson, «el reconeixement simultani, en una fracció de segon, d'una part, de la significació d'un fet, i, de l'altra, d'una organització rigorosa de formes perceptibles visualment que expressen aquest fet». Una miqueta complex, però exacte.

Hem dit que ací és més important l'acció o el fet que la tècnica depurada, i, de fet, la mateixa utilització de pel·lícules ràpides va

en detriment de la nitidesa del gra. Quan realitzeu un reportatge, el redactor ja comença a demanar-te les fotos encara no entres per la porta. És una cursa de velocitat, on pots arribar al revelat-llavat-fixat-llavat en tres minuts. Els negatius són afectuosament maltractats en fer-ne les còpies, i no pots disposar de temps per a fer treball de laboratori; sense llum suficient, no pots emprar tripodes ni donar exposicions llargues, i has de forçar les pel·lícules, fins arribar als 3.200 ASA.

Però no per això s'ha de llevar valor a les imatges. No arribaran a la perfecció tècnica de les fotos de galeria —d'altra banda quasi sempre natures mortes—, però comuniquen al lector una idea, el sentit d'un fet. El que sí que pot fer-se és reduir-ne la grandària, per no afectar-ne la qualitat. Per exemple, en un miting de Joan Lerma durant les eleccions autonòmiques del 83, l'actual president va patir una agressió per part d'un grup de treballadors de Sagunt. La imatge de Lerma, literalment arrossegat pel servei d'ordre que el protegia, es va prendre entre empentes i cops, i per això estava lleugerament desenfocada. Ara bé, com a document gràfic i per la mateixa informació que contenia, no pot ser considerada una

«mala foto», i va ser reproduïda per un diari espanyol d'àmplia difusió. Però si l'ampliem a la grandària de les imatges de l'exposició de la Caixa, es farà molt més visible el desenfocament. Tampoc no s'ha d'oblidar que el fotògraf de premsa treballa amb càmera de 36 mm, i les ampliacions esmentades augmenten 360 vegades les dimensions del negatiu.

Jurats i premis

Després d'aquella primera experiència, la Caixa va convocar el II Premi Fotopres. En aquesta segona edició, la participació va superar les 1.000 imatges presentades, prova de l'interès del premi. El jurat, el formaven persones, com sol dir-se, de reconeguda solvència: Francesc Català i Roca, J. M. Alguersuari, Roger Giménez, P. Julià, M. López Rodríguez, Xavier Miserachs, L. Revenga, Francesc Simó i J. Sinova. Van fer una primera eliminació amb tres vots, i una segona amb sis, i finalment van atorgar els premis. D'entre aquests primers premis per seccions, es concedí el Fotopres 84 a *La siempre estéril*, de Carlos Monje. I, com a finalistes, *Patada militar*, de Quim Llenas, i *El Salvador, dos mundos, una guerra*, de Victor Steinberg.